

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

REDACTOR RESPONSABIL:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an 180 Lei

Pe 6 luni 90 Lei

Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Biserica și politica

O altă părere în cauza atitudinii bisericii noastre față de
actualele partide politice*)

de Dr. NICOLAE BRÎNZEU.

A spus-o cineva, că nu este luptă mai grea decât lupta împotriva prejudecăților, a ideilor preconceptuate! Aceasta era situația noastră, până mai ieri-alaltăieri, de câte ori aveam să discutăm chestia participării bisericii române unite la viața politică a României mari. Cititorii gazetelor noastre își vor fi mai aducând aminte de unele discuții, purtate acum patru ani...

Azi încă stăm în fața alegerilor. Suntem deci nevoiți să reluăm discuția, pentru că lumea noastră de bine are nevoie de precizări și constatări, cari nu pot să rămână. Har Domnului însă, azi privim lucrurile dela o distanță mai considerabilă; stăm pe un temelie cu mult mai obiectiv. Soliditatea acestui temelie o servește experiența celor patru ani, cari au trecut dela 1922. Cred a-mi împlini deci o plăcută datorie față de interesul obștesc, luând cuvânt și eu, în coloanele „Unirea” noastre, a noastră a tuturor, despre care foarte bine spune, pâr. Dr. Alexandru Rusu că nu e în subordinea cutărui partid politic, deși — zice Sf. Sa — „incontestabil cei ce suntem la conducerea lui — a ziarului — ne avem desigur și sub acest raport credințele noastre și îndrumarea politică, pe care am dat-o acestui organ, a fost, căci trebuia să fie, în conformitate cu aceste credințe”. E bine să fixăm deci, că politica de partid ce s'a făcut în *Unirea* (?N.R.) s'a făcut în numele celor ce-o conduc, iar nu în numele oficialității bisericii române unite, care a înțeles și înțelege să fie peste partide. Aceasta o spunem, nu numai ca concluzie din cele aici citate, ci având și alte indicii, că oficialitatea bisericii noastre înțelege să se mențină deasupra tuturor considerațiilor de partid, căutând să servească exclusiv interesele bisericii.

*

Scriitorul acestor rânduri încă își are convingerile sale politice de partid, și nu face se-

* Credincioși promisiunii din numărul ultim, de-a face loc în coloanele noastre și altor păreri politice, publicăm acest articol al distinsului canonic dela Lugoj, care deși face parte — după cât știm — din partidul poporului, militează pentru ideea de-a nu veni cu nici o preferință între partidele, cari nu sunt a se socoti direct potrivnice bisericii noastre. Cetitorii vor fi deci în situația de-a putea cumpăni ambele păreri, rămânând ca fiecare să primească pe aceea care i-se va părea că promovează mai mult adevăratele interese ale bisericii noastre. Noi — o spunem cu toată sinceritatea — păstrăm pe deantregul părerea desvoltată în numărul trecut, căruia nu ne simțim îndemnați să-i facem, pe urma acestui articol, nici cea mai mică corectură. Găsim chiar, că indirect, prin greutatea și neajunsurile vădite ale argumentării, el confirmă părerile noastre.

Dr. A. Rusu.

cret din ele. Dela această tribună însă, deși „în fața alegerilor”, nu vorbește decât în calitate de biserican. În aceasta calitate vorbind, constatările și precizările, cari crede că trebuie să se facă, sunt următoarele:

1. Politica noastră bisericească nu poate fi decât *politică de principii*. Ea nu poate fi politică de căpătuială, nici ca persoane, nici ca instituție. Este deci, credem, greșit a se vorbi de „promisiuni electorale”, de „bacșișuri”, de „conștiință vândută” pentru câteva „zeci de milioane”, la adresa celor ce nu fac politica unui anume partid! E o insultă chiar a se susține, că s'ar găsi în biserica noastră oameni, cari în acest chip, prin „vânzarea libertății și conștiinței sale”, ar căuta să o servească. Ne cunoaștem cu mult mai bine, decât să ne permitem a vorbi așa și ne insultă destul adversarii, nu e permis să ne mai insultăm și noi unii pe alții*).

2. Primul principiu trebuie să ne fie, că noi, ca biserică, să facem numai *politică bisericească*. Preocupările noastre politice se refer la lucrurile, cari ating în primul rând viața noastră bisericească. În cadrele acestor preocupări nu încap nici chestiile de agricultură, nici cele de industrie, comerț, căi ferate, nici cele de politică internă, s'au externă. Numai întrucât ar atinge credința și morala**). Dacă cineva, în calitate de biserican, s'ar simți obligat la mai mult, ar merge mai departe decât îi cere calitatea aceasta.

3. În temelie acestui principiu, *toate partidele politice cad sub același tratament din partea noastră*. Excepție poate fi în două direcții: Partidele, cari au la bază direct principiile de credință și morală (partide pronunțat creștine), având dreptul să fie în primul rând susținute de noi — și partidele radical destructive, cu excluderea principiilor creștinești. Aceste partide avem să le combatem. Chiar și în primul caz, în țările, în cari sunt partide creștinești clericale, biserica n'a luat credincioșilor libertatea de a adera și la alte partide, întrucât acelea nu sunt direct în conflict cu biserica!

În cadrele celor aici expuse, putem deci să susținem oricare partid, până ce acela nu

*) Aici datorăm o mică explicație: În cele scrise de noi în Nr. 18, la care se face aici aluzie, discuția s'a ținut curat pe teren principial și numai principial — fără a se face cea mai mică aluzie concretă la cineva — s'a pus teza, că altceva, iar nu atari „mărunțișuri” și „hatăruri”, trebuie să determine atitudinea noastră politică.

Dr. A. Rusu.

N. Red.

**)) ??

e pe față dușmanul nostru. Ar fi fatal, a lega soarta bisericii de un singur partid, expunându-o să fie combătută împreună cu acela. Oricât de favorabil ne-ar fi un asemenea partid, nu putem avea pretenția, că acela să fie totdeauna la putere și pentru cazul că nu e, expunem biserica la vicisitudinile opoziției!

4. Rămânând astfel libertatea alegerii partidelor, oricine ar veni să ne solicite votul, *avem să-i cerem garanțiile, că va servi interesele bisericii*. Aceste interese sunt: Egala îndreptățire a cultelor; regimul cultelor (cu deosebire în ce privește averile bisericești); chestia școlară. *Cine ne ofere garanții pentru apărarea intereselor noastre, poate fi susținut de noi, aparținând el oricărui partid!*

Dar e la noi, cel puțin la o parte a oamenilor noștri, convingerea, că totuș *partidul național* de sub vechea conducere ofere în măsura cea mai mare, garanțiile pentru apărarea intereselor bisericii noastre. În momentul, când scriem aceste rânduri, nu mi-a parvenit încă Nr. 19 din „Unirea” cu articolul al doilea al pâr. Dr. Rusu, dar îmi închipui, că tot cam acolo o va da și Sf. Sa. Admitem, că în trecut biserica noastră, credincioasă idealului național a fost atașată exclusiv acestui partid; dar azi nu mai suntem în Ungaria, azi toate partidele burgheze din țară sunt românești, naționale. Se susține, că prin acest partid e mai asigurată executarea hotărârilor dela Alba-Iulia. Între aceste hotărâri, cea referitoare la unirea neamului e asigurată prin oricare partid românesc, iar cea cu egala îndreptățire a minorităților etnice și religioase e susținută, în cadrele posibile, de toate partidele la fel*). În special, în ce privește biserica noastră, noua Constituție a făcut un aranjament, asupra căruia, pe cât știm, nici partidul național n'ar mai reveni. Mai bine zis: El ar fi cel din urmă, care ar reveni, pentru că, timbrat fiind de partid unit, ar fi ținut mereu de considerația de a nu da aparența, că favorizează biserica noastră! Din acest motiv știm, că fiind la putere, s'a ferit de chestia Concordatului, iar în desbaterile parlamentare nu a prea susținut cauzele noastre bisericești nici la Constituție, nici la legea școlară. Mai nou apoi, prin acordurile, la cari a știut să ajungă, ne-a expus eu totul operei destructive, pe care o face la sate un partid până acum necunoscut la noi!**) .

Da, ar fi de dorit, *să fim una!* Dar dacă nu putem fi una în cadrele unui partid, să fim una în servirea intereselor bisericești, să nu mai oferim spectacolul din trecut, când cei dela guvern nu colaborau cu opoziția; aceasta nu mergea cu cei dela guvern și, peste toate acestea, unii își acopereau lașitatea cu disci-

*) Aici este punctul arhimedic, asupra căruia regretăm foarte mult, că autorul trece cu atâta ușurință.
Dr. A. Rusu.

**) Este, credem, o aluzie la partidul țărănesc, pe care o socotim neîntemeiată.
N. Red.

plina de partid, spre dauna bisericii noastre! Să fim una în cuget și în simțiri, una în servirea cauzei!

La această constatare ne-a adus experiența celor 4 ani! Aceasta însă nu e destul! Va trebui să mergem înainte cu experiențele. Viitoarele alegeri trebuie să ne găsească *organizați, ca să putem forma un bloc*, bloc puternic, cu care să se stea de vorbă! Dacă pentru alegerile actuale s'a stat de vorbă cu Nemții, Ungurii, Bulgarii, Ovreii; ba chiar și Sârbii din Banat au format bloc, pentru a se înțelege cu guvernul: Noi, cari suntem de 30 ori cât Sârbii din Banat, nu am putea obține, să se stea de vorbă cu noi, să ni-se aleagă oamenii, pe cari noi îi candidăm, și să ne susținem în bloc toate dezideratele noastre? Toate acestea au să urmeze, pentru că așa trebuie să fie și pentru că altă cale nu este!

Iată, ce am crezut că trebuie să precizăm! Va admite oricine, că am fost destul de modești în expunerile noastre, ne-am restrâns numai la considerații reale bisericesti. Nu luăm nimănui libertatea de a-și forma convingerile proprii în ce privește chestia cu partidele, dar nici nu dăm voie altora să ni-o iee nouă! Așteptăm însă, să se înceteze cu subordonarea intereselor bisericesti anumitor interese locale, personale, sau cum le veți numi*), și avem toată încrederea, că am fost înțeleși. Oamenii noștri nu vor aștepta — vorba p. Dr. Rusu — „milă“ dela nici un partid, drept răsplată pentru ținuta lor, ci în cadrele oricărui partid, vor căuta asigurarea drepturilor. Căci de una putem fi siguri: În aceasta țară, ca ori unde pe pământ, biserica nu poate aștepta nici un bine dela filii veacului acestuia, și nu va avea nici odată decât ce își va putea asigura prin propria ei hărnicie și luptă.

Biserica din Statele Unite. Escelenta revistă franceză „Études“ publică o cronică a anului 1925 referitor la biserica din Statele Unite, din care scoatem câteva date și constatări.

Catolicii, cari umblă regulat la biserică, sunt 18,650.000. Ei contribuie anual pentru susținerea școlilor confesionale 18 miliarde lei. Statul neacordându-le nici un fel de subvenții, fiind ei însă impuși a contribui la susținerea școlilor statului. În statul Oregon s'a încercat desființarea școlilor confesionale prin lege, dar atacată fiind legea de o școală catolică și alta protestantă, Curtea supremă de casație a declarat legea de anticonstituțională, după Constituția anunță ca inalienabil dreptul confesiunilor de a avea școli de toate gradele. Dintre asociațiile catolice, cari desvoalta o activitate așa de frumoasă, merită deosebită atențiune „Cavalerii lui Columb“, o organizație de 750 mii membri, toți catolici practicanți.

După un raport mai nou, publicat în *La Vie Catholique*, în Statele Unite sunt cam 7.000 de școli catolice parohiale (primare), cu mai bine de 2 milioane de elevi, în unele state neavând mai mulți elevi școlile statului ca ale parohiilor. Școli secundare au catolicii peste 2000, cu 180,000 elevi; normale 75, cu 11,000 elevi; seminare 78, cu 15,000 de teologi; 22 universități catolice și 121 colegii universitare, cu 61,000 studenți. Cultura și educația ce se dă în aceste școli e apreciată prin jertfele cu cari sunt susținute de catolici, prin daruri benevole. Majoritatea profesorilor și a învățătorilor fiind călugări și preoți (necăsătoriți), fac ca cheltuielile de întreținere să nu fie prea mari, asigurând, în schimb, un devotament rar.

*) Aluzia aceasta nu o înțelegem.

N. R.

Serbările noastre.

Pregătirile pentru serbările de 3/15 Maiu din acest an erau atât de avansate, încât, cu toate greutatea și neajunsurile cauzate de alegerile parlamentare, ele nu mai puteau fi contramandate. Ele se țin deci și de astădată și dacă nu vor putea atinge anul acesta înălțimea la care au ajuns manifestările din anii premergători, va înțelege oricine, că aceasta este a se atribui singur și exclusiv forței majore a situației politice în care ne găsim.

Când apar aceste șire, serbările noastre sunt încă în curs și de aceea un raport asupra lor vom putea da abia în numărul proxim. Acum ne mărginim deci la publicarea programului general și la relevarea câtorva momente mai însemnate în legătură cu serbările.

Programul general:

ZIUA I.

Vineri, 14 Mai 1926.

- Ora 6 și 8 Primirea oaspeților.
- „ 8—12 Concursurile de gimnastică.
- „ 9—12 Vizitarea instituțiilor și a locurilor istorice.
- „ 16 Proba exercițiilor de gimnastică (ansamblu).
- „ 17—19 Intreceri de oină și football.
- „ 17—19 Concert pentru elevi.

ZIUA II.

Sâmbătă, 15 Mai 1926.

- Ora 6 Muzică.
- „ 8 Liturghie solemnă și Te Deum în Catedrală.
- „ 10 Defilarea școlilor și procesiunea la Piatra libertății.
- „ 11 Festival la Piatra libertății.
- „ 12 Omagiu la mormintele tribunilor.
- „ 16 Producțiuni de gimnastică. Publicarea rezultatului dela concurs și distribuirea premiilor.
- „ 20½ Concert festiv.

Momente mai însemnate:

1. De *incartiruirea oaspeților* se îngrijește o comisie anume, prezidată de d. profesor Gregoriu Pădureanu, care își are biroul principal în cancelaria școlii normale. O secție lucrează la gară în sala de așteptare cl. I.

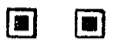
2. *Alimentarea* elevilor și elevelor se face, sub grija unei comisii aparte, pela institutele noastre de învățământ, iar însoțitorii lor vor lua masa la restaurantul Handrea (str. Regina Maria, colț cu Regele Ferdinand).

3. *Concursurile gimnastice* se fac pe terenul de pe câmpul libertății și încep Vineri 14 Maiu la orele 8. Concentrarea echipelor participante se face în curtea liceului de băieți la orele 7.30. Pentru ordinea acestor concursuri, conduse de prof. Ioan Băgăian, s'a tipărit un program aparte.

4. Din *programul zilei de Sâmbătă, 15 Maiu*, mai dăm următoarele amănunte: Liturghia solemnă din catedrală începe la 8, fiind pontificată de I. Preasfinția Sa mitropolit Vasile, care va și predica. Defilarea la câmpul libertății se face după ordine stabilită înainte. La piatră va vorbi prof. Alexandru Lupeanu și reprezentanții societăților și autorităților, cari se vor anunța înainte la d. prof. Simion Gizdavu, președintele comitetului de organizare. În Panteonul Blajului va vorbi d. prof. Dr. Nicolae Lupu. Producțiunile de gimnastică se vor ținea în piață, începând cu orele 16. La sfârșitul lor se va publica rezultatul concursului și și se va face premiarea.

5. În *programul concertului festiv*, al cărui

început s'a fixat pe orele 20.30, sunt puncte: Hübsch Bena, Mendelsohn, F. V. Supee, Iu Mureșian și Iacob Mureșianu, din compoziția căruia se va da acum »Brumărelul«. Conducerea dela concert o au dd. profesori Eugen Hopârte și Celestin Cherebețiu.

Primejdia pocăită.

Insemnarea noastră: „Cine samănă vânt... din numărul dela 10 Aprilie a turburat în toată adâncimile ei limpezi conștiința pour-sa ortodoxă a faimosului „fripturist“ confesion Pașca din Cluj. În oficiosul eparhiei Clujului declară cele scrise de noi calomnii ordinare la adresa ortodoxiei dominante, invenții bizare născocite de fantazia bolnavă a redacției noastre... etc. asigurându-ne că nici urmă de pocăiți în țara Moșilor, și că liniștea desigură vârstă s'a instăpânit după potolirea unor mizerii neînțelegeri locale.

Bine ar fi, să aibă dreptate misionarul ortodox. Realitatea însă este alta, cu toate afirmațiile contrare. Primejdia pocăită există, și nu departe de-a ne bucura de ea, cum înșă năzărește dânsului, o privim cu îngrijorare. În formațiile noastre erau luate din ziarul ortodox „Universul“ — între ghilimele — unde le semnă un gazetar cel puțin așa de ortodox ca d. Pașca. Cu acesta „Renașterea“ nu se războiește de loc.

Dar îi putem servi și cu alte autorități ortodoxe. Dl. N. Iorga (sper, că dl. Pașca nu va face calomniator al ortodoxiei!) în primul său din „Neamul Românesc“, pe ziua de 9 Aprilie, scria: „Secte străine, cu bani străini și pentru scopuri străine nu predică numai lumii dela orașe, capabilă a face deosebiri necesare, ci se infundă în necunoștința și desorientarea satelor, prea adesea nemulțumite, pentru a cu lege cu grămada aderenți fanatici, pe cari să arunce împotriva Statului național român. — În Apusul Ardealului adventiștii închid bisericile și amenință pe preoți. În Basarabia inochematismul îndărătnic dăinuiește în bisericile subterane. Pe valea Teleajenului grupe de satenți sunt în mâna creștinilor de Sâmbăta...“ etc. Apoi închee: „Pază bună se cere, și cine o poate face: Un guvern de strânsură, sau o Biserică amestecată în intrigile dintre partide?“

Dar pentru dnii dela Cluj acestea constatări vor fi prea generale. Să vorbim mai concret, despre satele pomenite în notița noastră incriminată.

Sub titlul „Turburările religioase din țara moșilor“, d. Peregrinus, publicist apreciat și ortodox nefalșificat, publică în ziarul „Cuvântul“ (de care va fi auzit și redacția „Renașterii“) din 20 Aprilie c. o dare de seamă mai lungă asupra chestiunii în discuție.

Ancheta „Cuvântului“, foaie care în repetite rânduri „a denunțat primejdia sectelor religioase“, constată că în Munții apuseni turburările religioase au produs o „stare de anarhie, ce a venit să adăogă un nou sbucium la viața atât de sbuciumată a Moșilor“. Propaganda abilă, desfășurată prin calendare tipărite la București (Tip. „Farul luminei“) „a reușit numai în comunele Scărișoara, Albac, Hora Arada și cătunul Lăzești... Pentru a liniști spiritele, conducerea bisericii ortodoxe a trimis misionari pe dr. Pașca și pe răposatul protopop I. Gomboș. Misiunile însă au eșuat... Episcopul Ivan a fost nevoit să ceară intervenția armatei... O companie din reg. 5 vânători de munte din Abrud a fost trimisă în satele citate mai sus chiar în Joia Paștilor! Dar după restabilirea liniștei, „oamenii sectelor“

au intervenit din nou, determinând pe o parte din Lăzești să necinstească împrejurimile bisericești și să ardă crucile din cimitir; fapt ce s'a întâmplat Joia Paștilor spre Vineri noaptea. O nouă intervenție a armatei... Au fost bătuți vre-o 80 de oameni din comunele Horia, Arada, Albac și Scărișoara, dintre care au fost aduși la Cluj 17, dându-se ordin de urmărire și arestare pentru alți 18 țărani, care au dispărut însă, refugiindu-se în păduri..."

După părerea „Cuvântului“, „vina acestor turburări cade în sarcina conducerii bisericești ortodoxe, care a tolerat conducători nedemni în fruntea parohiilor (ca pildă înspăimântătoare se dă „cazul preotului Costea, din Scărișoara, care s'a făcut vinovat în vara trecută de omucidere“) „și în ultima esență a politicanismului“.

Rămâne acum la aprecierea cetitorilor să judece cine inventează și mințește, noi cari dăm rezultatul anchetelor făcute de mari gazetari ortodoxe, ori neobositul misionar al Preasfințitului Ivan, pentru care între Moși e liniște senină și nici picior de pocăit!

Știam, că renegații și transfugii sunt cei mai lărmuitori apostoli în noua lor tabără. Au nevoie de această gălăgie, pentru a câștiga încrederea noilor tovarăși, cari în chip firesc se cam feresc de ceice își vând credințele pentru ciolane. Dar nu credeam, să fie atâta cruzime în noii stăpâni ai dlui Pașca, încât să-i poată porunci gesturi compromițătoare de felul celui din „Renașterea“.

Dle Pașca, e greu să fi slugă la... stăpânii de acum!

Cronică bisericească.

O nouă enciclică papală. Cu data de 30 Aprilie c. sf. Părinte al Romei a adresat episcopilor din lumea întreagă o nouă enciclică, în care, în legătură cu aniversarea septicentenară dela moartea sfântului Francisc de Assisi, se ocupă de influința binefăcătoare a operei lui asupra lumii întregi și de aportul, pe care o reinviere atât de necesară a spiritului care a animat pe acest minunat „Poverello“ poate să-l aducă în cadrele mari ale adevăratei împărății alui Hristos pe pământ.

Ideile, pe cari sf. Părinte le desvoltă în acest document intitulat „Rite expiatis“, care va rămânea totdeauna ca o pagină din cele mai frumoase ale pontificatului său, sunt o nouă verigă în lanțul minunat, merit a-i realiza tot mai mult programul „Pax Christi in regno Christi“.

Vom mai reveni deci asupra lor.

O conferință religioasă a Preasfințitului Alexandru al Lugojului. Invitat de „Reuniunea sf. Maria“ a femeilor române unite din Cluj, Preasfințitul Lugojului a ținut acolo, Dumineca trecută, o foarte bine apreciată conferință despre activitatea religioasă și caritativo-socială a femeii.

Măncând din concepția sublimă a creștinismului asupra femeii, și subliniind rolul ce i-s'a rezervat în economia mântuirii prin persoana atât de înaltă și de venerabilă a Maicii Domnului, „prin care sexul femeiesc a fost ridicat până în preajma dumnezeirii“, Presfinția Sa a arătat pe larg rezultatele înălțătoare și deosebit de impunătoare, la care a putut ajunge munca femeii, pusă în serviciul idealelor legii creștine, care a eliberat-o din starea sclăvirei dinaintea venirii Mântuitorului. Sf. Paula, sf. Melania Romana, sf. Agnes, sf. Cecilia, alături de Iulia Billiard, Maria Rivier, sf. Magdalena Sofia Barat și altele, au fost în conferința pâr.

episcop Alexandru tot atâtea bucați din filmul deosebit de atrăgător, care venea să pună în adevărată ei lumina importanța ce a avut-o în trecut și trebuie s'o aibă și în viitor activitatea religioasă și caritativo-socială a femeii creștine.

La capătul acestui film, care prin grăitoarele-i date statistice a dat întregului și un substrat de informație științifică, publicul a avut deosebită plăcere de-a putea vedea și icoana activității destul de recente, dar totuși foarte frumoase, a surorilor noastre dela Obreja, — opera I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile al Blajului.

Din colțurile manevrelor ciuhandiste. Pâr. I. Turdeanu, preotul misionar al eparhiei noastre orădane, continuă în „Vestitorul“ cu desvălire atît de interesantă a faimoasei propagande ortodoxe din jurul Aradului, îndrumate de cunoscutul unitofob pâr. Dr. Gh. Ciuhandu.

În numărul dela 1 Maiu, Sfinția Sa ne lămurește asupra situației din comuna Nadăș, în jurul căreia s'a făcut — pe la începutul anului trecut — un adevărat tîmbălău în toată presa ortodoxă de dincoace de munți, trecându-se vestea tendențioasă a acestei „cumplite înfrângeri unite“ chiar și în o parte a presei din capitală. Cam târziu ce-i drept, dar totuși încă la timp, pâr. Turdeanu ne arată acum, că toată chestiunea dela Nadăș se reduce la o nemai pomenită ticăloșie săvârșită de clerul ortodox din partea locului, care, într'un chip cu adevărat banditesc a jefuit capela noastră de acolo, despoind-o de toate odorele și podoabele ei, pe cari le-a trecut apoi — împreună cu clopotul pe care-l avea — în biserica lui ortodoxă. Dar faptul acesta nu va putea rămâne nepedepsit și dacă în procesul, pe care episcopia de Oradea l-a pornit contra acestor preoți, primele două foruri au putut fi induse în rătăcire prin depozitiile interesate ale contrarilor bisericii noastre, sunt cele mai bune nădejdi, că la Curtea de casație, unde-a ajuns lucrul, situația se va limpezi în favorul drepturilor acestei biserice.

Ceeace trebuie să mai reținem din scrisul lămuritor al pâr. Turdeanu este, că la tot tîmbălăul pomenit mai sus — înscenat pe urma trecerii din nou la ortodoxie a preotului nostru de acolo, un anumit Romul Rațiu, care venise dela ortodoxie la noi — n'a luat parte nici unul singur dintre credincioșii noștri din Nadăș, cari au fost buni bucuroși, că au putut scăpa în sfârșit de acest preot intrigant și neglijent, și care de mult a fost copt pentru a intra iarăși în apele turburi, din cari a ieșit. —

Așa se prezintă „marea înfrângere unită dela Nadăș“, care în realitate nu este decât un nou eșec — și încă din cele mai grele — în istoria manevrelor ciuhandismului pravoslavnic.

Reuniunile mariane pentru tinerimea școlară. Numărul dela 1 Maiu c. al „Vestitorului“ orădan publică și următoarea știre deosebit de îmbucurătoare:

„Primirea solemnă de noi membri ai reuniunilor mariane se va ținea Duminecă în 2 Maiu la biserica seminarială, când vor fi promovați 80 membri ordinari activi dela diferitele școli din Oradea (teologia, liceul de fete și băieți, școala comercială pentru fete). — Primirea solemnă o va săvârși însuși Preasfinția Sa episcopul diecezan Dr. Valeriu Traian Frențiu, la orele 6 după masă“.

Citind aceste șire, cari trebuiau scoase la mai multă lumină, ne-am gândit la imensul bine ce s'ar putea face în mijlocul tinerimei prin aceste reuniuni (congregații) mariane, cărorora în alte părți ale provinciei noastre bisericești nu știm să li-se dea importanță și atențiunea, pe care o merită. N'ar strica deci, dacă

accia cari la Oradea, ori aiurea, pot arăta rezultate mai deosebite prin munca ce-o depun în această direcție, ar căuta să facă acestor reuniuni atmosfera necesară, pentruca în ea să se desfacă și pentru alți catiheti și profesori de religie indemnul necesar pentru o muncă similară.

Un cuvânt îndrumător ar putea veni în această direcție și dela comisiunea catehetică mitropolitană, și avem bune nădejdi, că el n'are să întârzie prea mult.

Știri mărunte.

Personale. Venind dela Cluj, unde a ținut o conferință în cadrele Reuniunii noastre de femei „Sf. Maria“, Preasfințitul ALEXANDRU al Lugojului a fost Lunia trecută oaspele I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Valer Rusu de paroh la Lechincioară, pe pâr. Victor Pop David de paroh la Porumbacu de jos, pe pâr. Victor Socol de paroh la Beriveii mari, pe pâr. Romul Orbean de adm. parohial la Sâmpetru, pe pâr. Octavian Hârșian de adm. parohial la Șeulia de câmpie, pe pâr. Emil Petri de adm. parohial la Zagăr, pe pâr. Ioan Pop de adm. parohial la Țagumare, pe pâr. Pavel Simu de adm. parohial la Hamba, pe pâr. Eugen Anca de adm. parohial la Molosig, pe pâr. Tiberiu Ursu de adm. parohial la Homorod, pe pâr. Victor Marcu de adm. parohial la Șilea-maghiară, pe pâr. Georghe Pop de adm. parohial la Rece-Cristur, pe pâr. Gheorghe Todoran de adm. parohial la Aldeamerești, iar pe pâr. Vasile Stoian de adm. parohial la Așel.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe pâr. Ioan Pușcașiu de paroh la Apatău, pe pâr. Cornel Dărăbant de paroh la Arduș, pe pâr. Emil Ghitta de adm. parohial la Culciu mare, iar pe pâr. Liviu Marele de adm. parohial la Presaca.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 10 Iunie, concurs la parohiile Varviz (prot. Giurgeu), Asiniș (prot. Aiud), Sâniacobul de Murăș și Bobokalma (prot. Iernut).

Gazeta dlui N. Iorga nu mai poate apărea zilnic. Spre regretul sincer și unanim al tuturor oamenilor de bine, „Neamul românesc“, vechiul și atât de bine apreciatul organ de publicitate al Dlui N. Iorga, ziarul, care — o spune el însuși — în cele mai grele împrejurări ale noastre a sprijinit silințele de apărare și întregire, ziarul care răsbatea în tranșee și dădea soldaților mângâiere și indemn, acela pe ale cărui foi au curs lacrimi și sânge și pe care Regele însuși l-a consacrat, trimițându-l soldaților, ca organ al conștiinței naționale, — va ieși de aici încolo, până la timpuri mai bune, numai săptămânal. Și aceasta, pentruca are o datorie de 3 milioane Lei, pe care d. N. Iorga nu înțelege s'o mai sporească. — Este o rușine și o pagubă, subliniată de întreagă presa română.

Locale. Dumineca viitoare, la Rusalii, va predica în catedrală I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit Vasile, iar Luni, a doua zi de Rusalii, pâr. Dr. Victor Macaveiu, canonic mitropolitan.

— Ziua de 10 Maiu a fost prăznuită și de astădată cu solemnitatea obișnuită. După o liturghie solemnă, pontificată de Ilustritatea Sa Mgr. Dr. Ambroziu Cheșianu, vicarul mitropoliei, s'a ținut în sala de gimnastică a liceului de băieți un reușit matineu cu declamări, puncte de cor și orhestră, și o frumoasă conferință, a profesorului Ioan Pop-Zeicani, despre însemnătatea istorică a zilei. — La fel s'a prăznuit și ziua eroilor cu o liturghie solemnă, pontificată

de însuși I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, și cu obișnuitele rugăciuni la morminte, unde a vorbit pâr. Dr. Nicolae Lupu, profesor la Academia de teologie.

— Dumineca și Lunia trecută, Blajul a avut două reprezentări teatrale, date de trupe subvenționate de ministerul instrucției publice. — S'au jucat, destul de bine, piese ușoare potrivite priceperii elevilor de școală, cari au umplut sala!

Un concurs de biopolitică. Noua secție medicală și biopolitică a „Astrei” publică, cu terminul de 1 Iulie c. un concurs de afișe colorate pentru a-i servi de propagandă pentru următoarele rele sociale: Siñlisul, tuberculoza, alcoolismul și mortalitatea copiilor. Fiecare afiș va privi numai una din aceste probleme și va trebui să fie astfel stilizat, încât să poată fi privit cu folos atât de cărturari cât și de analfabeteți. Un al cincilea afiș are să reprezinte o alegorie, inspirată de ideea eugeniei și a vi-goarei naționale. — Premiile de câte 5000 Lei. la concursul cărora se invită toți pictorii și desenatorii din țară, se vor decerne de un juriu. — Planșele se vor trimite la Institutul de igienă socială din Cluj.

† **Maria Poruțiu n. Rogozan**, soția dlui Simion Poruțiu din Turda — un văr al directorului nostru —, căruia și pe aceasta cale îi transmitem condoleanțe sincere, s'a stins la 6 Maiu c. în anul 46 al vieții și 26 al fericii sale căsătorii. O deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Pâr. Cornel Părăscan**, preot în Țaga (eparhia Gherlei), s'a stins la 4 Maiu c. în anul 31 al vieții și 8 al preoției sale cinșite.

Noul mers al trenurilor.

Incepând cu ziua de 15 Maiu c. circulația trenurilor prin gara Blaj este următoarea:

Spre București:		Spre Cluj:	
Ora	Personal	Ora	Personal
>	5:51 Personal	>	6:18 Accel. (Arad)
>	6:59 Accelerat	>	7:33 Express
>	13:21 Accelerat	>	12:01 Personal
>	16:57 Personal	>	16:52 Acelerat
>	22:41 Express	>	21:42 Personal
>	23:52 Accel. (Arad)	>	23:32 Accelerat

Târnavă mică:

Pleacă: Ora		Sosește: Ora	
>	7:40	>	11:15
>	14:05	>	21:20

Telefonul „Unirii”.

O. Oradea. Publicarea articolului politic din acest număr va putea convinge pe oricine, că la temelul atitudinii noastre nu stau într'adevăr decât considerente de ordin bisericesc. Dacă ea, cu toate acestea nu are asentimentul lumii întregi, este o chestie de apreciere, și fiecare e liber să țină la părerea pe care o are.

„Biruința”. Cluj. Citind reflexiile Dvoastră din Nr. dela 13 Maiu aspra primului nostru politic din numărul trecut, trebuie să Vă spunem, că dacă la temelul tuturor biruințelor DVoastră și a patronilor cari Vă inspiră, n'aveți mai mult adevăr și realitate decât în aceste reflexii, cauza va stă foarte prost și ar fi indicat să Vă schimbați de pe acum titlul în »Prăbușirea«. Că, în butul unor declarații atât de categorice, cum erau și cele din articolul de care vă ocupați, începeți prin a ne face: »Oficiul mitropoliei dela Blaj«, este o sfârșire foarte puțin onorabilă, dar care nu este totuși cea mai patentă dovadă a spiritului de răstălmăcire, pe care-l aveți într'o măsură neîntrecută. Aceasta este numai »floare la ureche«, pe lângă neadevărul grosolan, că directorul nostru ar fi numit și ar considera partidul național drept un partid politic al *catolicismului*. Lucrul a fost și este atât de departe de gândul autorului, încât din tot scrisul lui reiese mai curând tocmai contrarul, că adevăr și partidul național va avea și va putea să aibă sprijinul oamenilor înțelegători ai bisericii noastre numai atâta timp, cât va înțelege să stea pe lângă hotărârile dela Alba-Iulia, cari îi asigură deplină paritate cu toate cultele țării. Dar DVoastră nu căutați o discuție cinșită, ci numai o simplă și meschină platformă electorală și de aceea oricât am spune noi altceva, veți continua — suntem siguri — să încălziți mereu vechiul spanac, cu ajutorul căruia doriți să prindeți cât mai mulți aderenți în jurul faimosului blid cu friptură.

Dr. B. Cluj. Ordinul dat de Ordinariatul nostru în cauza candidaturilor preotești este compus cu atâta grijă și e atât de limpede, încât ne mirăm foarte mult, că s'au putut găsi oameni — ca cei dela »Biruința« —, cari să-l tîmăcească în sensul, că numai aceia vor fi admiși la candidatură, cari vor merge cu programul partidului național. În numărul trecut am dat și noi acest ordin, și desidem pe oricine să găsească în el altă restricție decât aceea de-a trebui să se puuă un supleant acceptabil, care să poată asigura mersul nestângenit al oficiului de care e vorba. Oricine ar spune deci altceva, este de rea credință, și faceți foarte bine, demascând pe toți cari cearcă să turbure apele, pentru a putea pescui mai bine în ele.

M. Ocnița. Faptul, pe care ni-l relatați, este desigur cât se poate mai condamnabil, dar înțierarea lui nu intră în preocupările acestui organ. Vă rugăm deci, să vă adresați marilor cotidiene, unde neapărat Vi-se va face loc și de unde se aude mult mai bine și mai departe tot ce aveți de spus în chestia cu Sașii Dvoastră dela Teaca.

Mai multora. Administratorul nostru fiind momentan bolnav, Vă rugăm de puțină răbdare. Indată ce ne va fi posibil, vom lămuri toate chestiile privitoare la administrație, de cari întrebați.

Dr. C. E. Chicago. (America). Suma trimisă ca abonament prin pâr. Șt. R. am primit-o și Vă mulțumim pentru sprijinul ce ni-l dați.

F. Ruginoasa. Totul este în ordine.

Cărți bisericești.

	Lei.
Apostolul, sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., leg. în piele	320 [—]
Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi,	30 [—]
Euhologiu, leg. în pânză	220 [—]
Liturgier, leg. în pânză	220 [—]
Orologier, leg. în pânză	220 [—]
Octoih mic, 80 leg. simplu	75 [—]
Pentecostar mic, 80 leg. simplu	75 [—]
Octoih și Pentecostar, legat într'una . . .	120 [—]
Prohodul Domnului, Nostru Isus Hristos .	10 [—]
Antologion sau Mineiul, care cuprinde în sine slujbele dumnezeieștilor sărbători.	
Tomul I. leg. cu călcâiu de piele	540 [—]
Tomul II. III. leg. »	700 [—]
Evangelia, leg. »	450 [—]
Psaltire, broș., simplă	75 [—]
Trilod, cu călcâiu de piele	380 [—]
Rânduiala sf. Ungeri, carea se cântă de un preot	2 [—]
Strajnic, ciril, legat	80 [—]

Librăria Seminarului Blaj.

RECLAMA

„este sufletul comerțului”

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 19-52

Mare asortiment
de mărfuri din Ceho-
slovacia ca: Zefire,
Delenuri, Satinuri, Ba-
smale etc., precum și o
dăjdie bisericești: Vestminte
și Prapori din cele mai bune
stofe elvețiene, apoi Potire, Că-
delnițe, Cruci de mână și Cruci de
prapori cu prețuri convenabile.
Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande
din alt loc până ce nu se va con-
vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințului Carol Nr. 6.

Tipografia Seminarului teologic greco-catolic. Blaj.

PRIMĂRIA ORAȘULUI TOPLIȚA (JUDEȚUL MURĂȘ)

Nr. 815/I-1926.

Primăria orașului Toplița (jud. Murăș) publicăm, prin aceasta, concurs pentru ocuparea următoarelor posturi noi înființate la această Primărie:

1. Postul șefului serviciului tehnic (inginer)
2. Două posturi de șefi de birou în serviciul administrativ.
3. Două posturi de subșef de birou în serviciul administrativ.
4. Două posturi de impiegati în serviciul administrativ.
5. Un post de șef de birou la serviciul contabilității.
6. Două posturi de subșef de birou la serviciul contabilității.
7. Două posturi de impiegati la serviciul contabilității.
8. Un post de dactilograf (ă), care să cunoască perfect limba și ortografia română. Scrierile sunt preferite.

Doritorii de a obține aceste posturi — cari corespund cerințelor impuse de Legea Statutului funcționarilor publici — vor înainta cererile lor ajustate cu actele necesare Primăriei orașului Toplița, cel mai târziu până la data de 15 Iunie a. c.

Posturile se pot ocupa pe ziua de 1 Iulie a. c. dar cel mai târziu pe ziua de 1 August a. c.

Alcoolisții și indisciplinații să nu concureze!

Orașul Toplița acordă funcționarilor apți un spor special de 25% peste salariile (și acesorile) atribuite în alte orașe.

Informațiuni mai detaliate se pot cere dela această Primărie.

TOPLIȚA, la 30 Aprilie 1926.

Primar
ss. SABIN POPESCU

Primnotar
ss. A. Petre Boțian
șeful serviciilor administrativ

AVIZ.

Pentru ocuparea postului de conducător la prăvălia noastră „Consum” din Blaj, se escrise concurs cu terminul de 1 Iunie 1926.

Reflecțanții au să documenteze studiile absolvate și praxa de până acum. Retribuirea după învoială.

„PATRIA”

(155) 2-3 Bancă pentru credit comerț și industrie Societate anonimă, Blaj.

Atelier de pantofărie modernă
și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în bransa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în bransa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare.

(162) 6-7